

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Економіка»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	035 Філологія, 071 Облік і оподаткування, 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, 242 Туризм і рекреація
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування» Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування» Освітньо-професійна програма «Туризм»
Курс, семестр	2 курс, 4 семестр.
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4,0, <i>Денна форма навчання:</i> загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 16 год., практичних занять – 24 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова викладання	державна
Навчально-науковий інститут, кафедра	ННІ інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Контактні дані розробника	Миколенко Інна Григорівна, професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, д.е.н., доцент, ауд. 474 (навчальний корпус 4) e-mail: inna.mykolenko@pdau.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/mykolenko-inna-grygorivna
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	вибіркова факультетська
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	відсутні
Компетентності	<i>загальні:</i> ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та узагальнення інформації з різних джерел. ЗК 4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми <i>фахові (спеціальні):</i> СК 1. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.
Програмні результати навчання	ПР 1. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

Вивчення дисципліни забезпечує для формування як професійних, так і соціальних навичок: лідерство, вміння працювати в критичних умовах (стресостійкість, збагачення емоційного інтелекту), здатність логічно й системно мислити, креативність, ефективний обмін інформацією між людьми, об'єднаними спільними професійними інтересами (нетворкінг), володіння іноземною мовою, правова, політична, медіаграмотність тощо.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сформувати системний підхід до прийняття підприємницьких рішень з урахуванням сучасних методів аналізу, прогнозування та оцінювання ризиків, а також розвиток навичок самостійного аналізу ситуацій, оцінювання альтернатив і вибору оптимальних рішень у різних економічних умовах.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Економічне зростання та циклічний розвиток економіки.

Тема 2. Регулювання національної економіки.

Тема 3. Теорії підприємств і основи підприємництва.

Тема 4. Ринок і продукція.

Тема 5. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці.

Тема 6. Капітал підприємства.

Тема 7. Інвестиції та інноваційна діяльність.

Тема 8. Матеріально-технічне забезпечення і виробнича логістика.

Тема 9. Витрати на виробництво та реалізацію продукції.

Тема 10. Товарна та цінова політика підприємства.

Тема 11. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.

Тема 12. Ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: лекція; розповідь-пояснення; практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою: підготовка реферату (доповіді); самостійна робота; розв'язування задач; виконання практичних завдань.

Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: створення ситуації інтересу та новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації.

Інноваційні та інтерактивні методи навчання: дискусії, проектування професійних ситуацій; використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання.

Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: опитування, доповідь; самостійна робота, розв'язування тестів; самостійний пошук помилок.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Наведені у Додатку до силабусу

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- щодо термінів виконання та перескладання

Здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання LMS Moodle), до яких має бути виконано певне завдання.

Виконання завдань з порушенням термінів без поважних причин оцінюється на нижчий на 20 % бал. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

- щодо академічної доброчесності

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей,

	розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Документи, що стосуються академічної доброчесності, представлені на вкладці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ Полтавського державного аграрного університету: https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist
- щодо відвідування занять	Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті перед / під час опанування даної освітньої компоненти. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera, Edera тощо. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproneformalnuosvitu.pdf
- щодо оскарження результатів оцінювання	Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті. https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproocinyuvannya2023.pdf

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Гусева О.Ю., Воскобоева О.В., Хлевицька Т.Б., Голобородько А.Ю., Ромашенко О.С. Економіка підприємства: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. 215с. https://duikt.edu.ua/uploads/1_2169_86285047.pdf?file=1_2169_86285047.pdf
2. Економіка і управління підприємствами: теорія, методика, практика: колективна монографія / Кол. авторів. Полтава: ПП «Астрая», 2020. 240 с. <http://www.economics.in.ua/2020/06/blog-post.html>
3. Економіка підприємства : підручник : у 3 ч. Ч. 2 / А. А. Мазаракі, Г. В. Блакита, Г. В. Ситник та ін. ; за заг. ред. А. А. Мазаракі. Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. 472 с.

4. Економіка підприємства : підручник : у 3 ч. Ч. 3 / А. А. Мазаракі, Н. М. Гуляєва, І. В. Стояненко та ін. ; за заг. ред. А. А. Мазаракі. Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. 356 с.
5. Економіка підприємства [Текст] : підручник / за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 768 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). https://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/32639/1/Ekonomik_2021.pdf
6. Економіка підприємства: Навч. посібник / А. І. Яковлев [та ін.] / ред.: А.І. Яковлев, Л.С. Ларка ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Електрон. текстові дані. Харків, 2021. 515 с. 22.
7. Економіка підприємства: навчальний посібник / О.І. Лисак, Л.О. Андрєєва, Л.О.Болтянська. Мелітополь: Люкс, 2020. 272 с.
8. Економіка підприємства: підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В.. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. 620 с.
9. Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікро- та макроекономіки. За ред. З.І. Галушки, Г.М. Поченчук. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т. Ю. Федьковича. 2022. 368 с.
10. Захарченко В.І. Економіка підприємства. Практикум. К.: Видавництво «Центр навчальної літератури», 2019. 144 с.
11. Соломіна Г. В. Економіка підприємства: практикум. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. 142 с. <http://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/4372>

Допоміжні

1. Pona YASNOLOB, Nataliia DEMIANENKO, Oleksandr GALYCH, Oleg GORB, Olena YEHOROVA, Roman LIPSKYI, Tetyana BOROVIK, Inna MYKOLENKO, Nataliia PROTSIUK Tourism of Ukraine as a Type of Business before and during the War file: Journal of Environmental Management and Tourism, (Volume XIV, Spring), 2(66): 417 - 424. (2023). (Scopus) DOI:10.14505/jemt.v14.2(66).11///C:/Users/1/Downloads/1680094320858055.pdf
2. Миколенко І.Г. Напрями інноваційно-інвестиційного розвитку сільськогосподарського підприємства в системі підвищення його конкурентоспроможності. *Український журнал прикладної економіки*. 2021. Том 6. № 1. С. 368 – 374. ISSN 2415 – 8453. http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2021/10/ujae_2021_r01_a44.pdf
3. Миколенко І.Г. Особливості систематизації умов забезпечення конкурентоспроможності аграрних підприємств. *Український журнал прикладної економіки*. 2021. Том 6. № 1. С. 369 – 374.
4. Миколенко І.Г. Стратегії конкурентного розвитку аграрних підприємств: механізми та інструментарій. Монографія. Харків: «Смугаста типографія», 2021. 320 с.
5. Міненко С.І., Миколенко І.Г. Організаційні засади формування стратегій підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2022. Том 7. № 2. С. 38-45. <file:///C:/Users/User/Downloads/7.2-38-45.pdf>
6. Організація власного бізнесу: навч. посіб.: за ред. к.е.н. доц. Є.В. Ткача. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т. ім. Ю. Федьковича. 2023. 264 с.
7. Дмитрієв І. А. Конкурентоспроможність підприємства : навч. посіб. / І. А. Дмитрієв, І. М. Кирчата, О. М. Шершенюк. Харків : ФОП Бровін О. В., 2020. 340 с.
8. Економічна теорія : підручник / заг. ред. В. П. Яковчук. Київ : Ліра-К, 2020. 450 с.
9. Економічна теорія: закономірності, практика та сучасність : підручник / Е. М. Забарна, О. М. Козакова, Н. О. Задорожнюк [та ін.]. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 412 с.
10. Економіка підприємства [Текст] : підручник / за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк : Вежа-Друк, 2021.
11. Економіка підприємства [Електронний ресурс]: підручник / І. Г. Волинець, Л. С. Громко, В. Л. Загоруйко та ін. ; за заг. ред. Л. Г. Ліпич ; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 768 с
12. Економіка та бізнес-інновації [Електронний ресурс] = Economics and Business Innovation: підручник / Л. Г. Мельник, О. І. Карінцева, Ю. М. Завдов'єва та ін. ; за ред. Л. Г. Мельника, О. І. Карінцевої. Суми : Унів. книга, 2023. 702 с.
13. Економіка підприємництва: підручник / за ред. д. е. н. проф. Л. В. Фролової. Одеса: Бондаренко М.О., 2020. 708 с.
14. Економіка та управління підприємствами в умовах глобалізації: тенденції та

перспективи розвитку : колективна монографія / Кол. авторів. Полтава: ПП "Астроя", 2024. 217 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.kiev.ua>
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
3. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
4. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <http://www.mlsp.gov.ua>
5. Сайт Головного управління державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Сайт національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

Реквізити затвердження

Схвалено на засіданні кафедри економіки та міжнародних економічних відносин,
протокол від 03 вересня 2024 року № 1

Додаток до силябусу

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом	
	виконання вправ на практичних заняттях	розв'язування завдань	доповідь / презентація	виконання завдань		
Тема 1. Економічне зростання та циклічний розвиток економіки.	3	2		2	7	
Тема 2. Регулювання національної економіки.	3	2		2	7	
Тема 3. Теорії підприємств і основи підприємництва.	3	2		2	7	
Тема 4. Ринок і продукція.	3	2		2	7	
Тема 5. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці.	3	2		2	7	
Тема 6. Капітал підприємства.	3	2	8	2	15	
Тема 7. Інвестиції та інноваційна діяльність.	3	2		2	7	
Тема 8. Матеріально-технічне забезпечення і виробнича логістика.	3	2		2	7	
Тема 9. Витрати на виробництво та реалізацію продукції.	3	2		2	7	
Тема 10. Товарна та цінова політика підприємства.	3	2		2	7	
Тема 11. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.	3	2		2	7	
Тема 12. Ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність.	3	2		8	2	15
Разом	36	24		16	24	100

Поточний контроль здійснюється на семінарських заняттях впродовж семестру у формі усного опитування, участі у дискусіях, розв'язування тестів, виконання доповіді/презентації, виконання завдань самостійної роботи.

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних вправ (3 бали)

Шкала оцінювання, балів	Критерії оцінювання
3	висока активність на занятті, виконання всіх практичних завдань, уміння виявляти та розв'язувати проблему, інтегрувати знання, повністю відображає визначені результати навчання.
2	самостійне виконання більшості завдань та демонстрація досягнень більшої частини запланованих результатів навчання
1	Середня активність, без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допущення при цьому окремих суттєвих неточностей та помилок, частково забезпечивши відображення запланованих результатів навчання
0	слабка активність на занятті, відсутність самостійного опрацювання матеріалу практичного заняття, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Розв'язування тестів – 2 бали

Рівень опанування РН	Якісна оцінка відповідей	Кількість балів
Високий	Здобувач вищої освіти надав понад 61-80% вірних відповідей	2
Задовільний	Здобувач вищої освіти надав 50-60% вірних відповідей	1
Низький	Здобувач вищої освіти надав понад 40 % невірних відповідей	0

Підготовка доповіді / презентації* – 8 балів

Кількість балів	Критерії оцінювання
7-8	<p>Зміст: глибоке розкриття теми з повним розумінням основних ідей, матеріал точний, актуальний і відповідає темі, присутній глибокий аналіз і критичне мислення.</p> <p>Структура: чітко структурований матеріал з логічно побудованими вступом, основною частиною та висновками, логічна послідовність та узгодженість всіх частин.</p> <p>Оформлення та візуалізація: якісно підібрані візуальні матеріали, що підкріплюють основні тези, відмінне оформлення тексту, без граматичних помилок.</p> <p>Виступ: чітка, впевнена та виразна подача матеріалу, активна взаємодія з аудиторією, залучення до обговорення, відмінна підготовка, спонтанна відповідь на питання.</p>
4-6	<p>Зміст: основні ідеї розкриті, але не повністю чи поверхнево, матеріал відповідає темі, проте присутні деякі неточності або недопрацювання, присутні елементи аналізу, але без достатньої глибини.</p> <p>Структура: загалом зрозуміла структура: вступ, основна частина та висновки, але з незначними недоліками, деякі елементи логіки викладу не послідовні.</p> <p>Оформлення та візуалізація: використані візуальні матеріали, але вони частково не відповідають змісту, текст оформлений на достатньому рівні, хоча наявні незначні помилки.</p> <p>Виступ: подача помірно чітка, але без виразності, взаємодія з аудиторією обмежена, підготовка задовільна, але відчувається нестача впевненості.</p>
0-3	<p>Зміст: основна ідея слабка або зовсім відсутня, матеріал не відповідає темі або містить великі неточності, немає аналізу чи глибокого розуміння теми.</p> <p>Структура: відсутня чітка структура, слабка організація матеріалу: вступ, основна частина та висновки не виділені, логіка викладу незрозуміла або хаотична.</p> <p>Оформлення та візуалізація: використано мінімум візуальних матеріалів, які не підкріплюють зміст, текстова частина неформатована, має помилки.</p> <p>Виступ: монотонна подача або незрозуміле висловлювання, відсутня взаємодія з аудиторією, низький рівень підготовки, часті паузи, читання з листа.</p>

*Протягом вивчення дисципліни передбачено виконання 2 доповіді / презентації

Виконання завдань самостійної роботи – 2 бали

Рівень опанування РН	Якісна оцінка самостійної роботи здобувача	Кількість балів
Високий	<p>Високий рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</p> <p>Здобувач вищої освіти у повному обсязі, правильно виконує всі завдання, що відповідають заявленим викладачем вимогам та відображають результат навчання за темою.</p>	2
Достатній	<p>Достатній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання. Виконанні завдання становлять не менше ніж 80% від загального обсягу, допущені незначні помилки, певні неточності заявленому результату навчання.</p>	1
Низький	<p>Низький рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання. Здобувач допускає велику кількість помилок при виконанні завдань, в цілому обсяг виконання завдань складає менше 10% від загального обсягу, не відповідає результату навчання.</p>	0

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим і навчальним планом є залік.